

הדרשה השבועית

הרב אפרים כחלון שליט"א

שיחות מוסר ודרשות
על סדר פרשיות השבוע

פרשת

מוסעי

הוצאת ארגון "בעזרת השם"

הרב אפרים כחלון שליט"א
RabbiEfraim@BeEzratHaShem.org

פְּרִשְׁת מִסְעֵי

מֵאֵינן בָּאתָ? וּלְאֵן אַתָּה הוֹלֵךְ?

הִיְצִיָּאה מִמְצָרִים

פְּרִשְׁת הַשְּׁבוּעַ מִתְחִילָה בַּפְּסוּק "אֵלֶּה מִסְעֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יֵצְאוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לְצַבְאָתָם" (בַּמִּדְבָּר לֵג, א).

וְהַשְּׂאֵלָה הַמְתְּבַקֶּשֶׁת בְּשִׁבִיל מָה מְזַכֵּיר לָנוּ הַכְּתוּב שְׁעַם יִשְׂרָאֵל יֵצְאוּ מִמְצָרִים, הֲלֹא כִּכְר יִדְעֵנוּ אֵת זֶה מִכָּל סֵפֶר שְׁמוֹת, וּבְשִׁבִיל מָה הַתּוֹרָה חוֹזֶרֶת וּמְדַגֵּישָׁה אֵת זֶה? (עֲנֵן בְּאַלְשֵׁיךָ וּבְאוֹר הַחַיִּים וּבַמִּלְבִּי"ם)

וְאִם נִתְבּוֹנֵן בַּפְּסוּקִים נִרְאֶה שְׁבִכָּל הַתּוֹרָה כְּלֵה מְזַכֵּר עוֹד פְּעַם אַחַת הַפְּסוּק "אֵלֶּה מִסְעֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" בַּפְּרִשְׁת בְּהַעֲלֵתָךְ (בַּמִּדְבָּר י, כח), וְשֵׁם לֹא מְסִים הַכְּתוּב וּמְזַכֵּיר "אֲשֶׁר יֵצְאוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם", וְלָמָּה כָּאֵן הַצֶּרֶף לְהַזְכִּיר אֵת יְצִיָּאתָם מִמְצָרִים?

הַמְקוֹמוֹת וְהַמְאָרְעוֹת

וּבְאַמֶּת חֲזו"ל מְלַמְּדִים אוֹתָנוּ שֶׁהַמְקוֹמוֹת שֶׁל הַמְּסָעוֹת נִקְרְאוּ עַל שֵׁם מֵה שְׁעַם יִשְׂרָאֵל עָבַר, וּלְדַגְמָא "וַיַּחֲנוּ בְּדַפְקָה" (בַּמִּדְבָּר לֵג, יב), 'שֵׁם דַּפְק לָבַם שְׁלֹא הָיָה לָחֵם' (בְּעַל הַטּוֹרִים שָׁם), וְחֵלֶק מִהַמְּסָעוֹת נִקְרְאוּ עַל שֵׁם הַעֲבָרוֹת שֶׁעָבְרוּ, כְּגוֹן "וַיַּחֲנוּ בְּרַפְיָדִים"

מֵאֵין בָּאתָ? וּלְאֵן אַתָּה הוֹלֵךְ

(במדבר לג, יד), 'ובשביל שרפנו ידיהם מדברי תורה לא היה שם מים לשתות לצם' (כתר יונתן שם). וכן 'ויחננו בקברת התאוה' (במדבר לג, טז), שפרושו 'ויחננו בקברות של שואלי בשר' (כתר יונתן שם), 'ויחננו ברתמה' (במדבר לג, יח), 'על שם לשון הרע של מרגלים, שנאמר "מה יתן לך ומה יסיף לך לשון רמיה חצי גבור שוננים עם גחלי רתמים"' (תהלים קכ, ג, רש"י במדבר פֶּרֶק לג פסוק יח), וכן 'ויחננו בקהלתה' (במדבר לג, כב), 'על שם ויקהל עליהם קרח את כל העדה' (בעל הטורים שם). ויחננו במקהלת' (במדבר לג, כה) 'על שם ויקהלו על משה ועל אהרן' (בעל הטורים שם).

"חֶסֶד נְעוּרֶיךָ"

ומכיון שהזכרו כל אותם המקומות שם חטאו, היה צריך להזכיר גם את המקומות הטובים, ולכן מבאר האלשיך הקדוש (במדבר פֶּרֶק לג פסוק א), שזו הסבה שהזכיר בתחלה כאן את יציאת מצרים, 'שאין ספק כי הזכות הראשון והגדול שבכלם הלא היה אשר עשו ביציאת מצרים, שרבתה ועצומה מאד האמנתם בו יתברך ובטחונם בקונם, עד אין קץ, כי לא אמרו אדוננו משה איכה נצא מארץ מצרים אשר הוא כגן ה', אל המדבר אשר מים אין בו אבל נחשים ועקרבים יש בו כקורת בית הבד עד אין מספר, ולא מקום רע ותאנה, וגם בדרך אשר אנו הולכים עד בואנו שמה, אין לחם ואין צידה לדרך, כי אם משארות בצק על שכמנו, ואם הבחורים ובריאים יסבלו, מה נעשה לחולים ולעפרות ולמניקות ולעוללים ויונקים הצריכים דברים זפים ודקים וטובים להשיב נפש, ולא אמרו איה מה שהכינות לאלו, כי אם יצאו בבטחון רב אחר משה ואהרן. וזה מה שהכתוב מפארים "זכרתי לך חסד נעוריך אהבת כלולתיך לכתך אחרי

פְּרֻשַׁת מִסְעֵי

בַּמִּדְבָּר בְּאֶרֶץ לֹא זְרוּעָה” (יִרְמְיָהוּ ב, ב).

וְלַמְרוֹת שְׁעָם יִשְׂרָאֵל נִסָּה אֶת ה' עֲשֹׂר פְּעָמִים וְלֹא שָׁמַע לְקוֹל ה' (בַּמִּדְבָּר יד, כב), מִסִּירוֹת הַנֶּפֶשׁ הָרֵאשׁוֹנִית שֶׁלָּהֶם שִׁיצְאוּ מִמִּצְרַיִם נִזְכָּרַת לְדוֹרֵי דוֹרוֹת, וְהוּא מִתְחִיל בְּשִׁבְחַת הַזֶּה לְפָנָי שֶׁהוּא מְזַכֵּיר לָהֶם אֶת הַמְקוֹמוֹת הַבְּעֵיטִיִּים שֶׁחֲטְאוּ בָּהֶם.

כָּלֵל גְּדוֹל בְּחַנוּף

זֶה מְלַמֵּד אוֹתָנוּ כָּלֵל גְּדוֹל בְּחַנוּף הַיְלָדִים וּבְכֹל סִטוּאֲצִיָּה שֶׁצָּרִיךְ לְהַעִיר לְמִישֵׁהוּ, אוֹ לְדַבֵּר אֵתוּ עַל מְקָרָה 'לֹא נָעִים' - בְּהִתְחַלָּה תְּזַכֵּיר לוֹ אֶת הַמַּעֲשִׂים הַטּוֹבִים שֶׁהוּא עָשָׂה, תִּשְׁבַּח אוֹתוֹ, וְאַחֵר כִּף תּוּכַל לְהַעִיר לוֹ בְּצוּרָה יָפָה עַל אוֹתָהּ נִקְדָּה שֶׁצָּרִיכָה תְּקוּן.

הֶרֶב וְהַעוֹגָה הַשְּׂרוּפָה

מְסַפֵּר עַל רַבָּה שֶׁל יְרוּשָׁלַיִם לְפָנָי כְּמֵאָה שָׁנָה, הַגָּאוֹן רַבֵּי יוֹסֵף חַיִּים זִנְגֶנְפֶּלְד זצ"ל, בִּישִׁיבָה שֶׁלוֹ הָיוּ שְׁנוֹת רָעַב, וְהִבִּיאוּ לָשֶׁם מְבִשְׁלֵת אֲשֶׁה אֶלְמָנָה שֶׁנִּרְתְּמָה בְּכֹל כְּחָה 'לְאַתְגָּר'. הִיא הִיָּתָה צָרִיכָה לְהִיּוֹת מִמֶּשׁ גָּאוֹן קוֹלִינְרִי, כְּדֵי לְדַעַת אֵיךְ לַעֲשׂוֹת מְקַצֵּת קָמַח וּבִיציִים אַרוּחוֹת לְבַחֲוִרִים, הִיא הִשְׁתַּדְּלָה לַעֲשׂוֹת הַכֹּל עַל הַצָּד הַיּוֹתֵר טוֹב.

מִשׁוּם מָה הַעוֹגָה שֶׁהִיָּתָה מְכִינָה לְשִׁבְתַּת תְּמִיד הִיָּתָה שְׂרוּפָה, וְהַבַּחֲוִרִים כְּעֶסוּ וְחָשְׁבוּ: 'אֵת לֹא יְכוּלָה לְהוֹצִיא אֶת הַעוֹגָה מִהַתַּנּוּר שְׁתֵּי דְקוֹת לְפָנָי כֵּן?' לֹא שִׁבְתַּת אַחַת וְלֹא שְׁתֵּים, לֹא חֲדָשׁ וְלֹא חֲדָשִׁים, וְגַם לֹא שָׁנָה וְלֹא שְׁנָתִים - תְּמִיד הַעוֹגָה שְׂרוּפָה. הִתְחִילוּ כְּבָר לְחַשֵּׁד בָּהּ שֶׁהִיא עוֹשָׂה אֶת זֶה בְּכּוֹנְנָה כְּדֵי לַעְזוֹר לְבַחֲוִרִים

מַאִין בָּאֵת? וּלְאֵן אֶתָּה הוֹלֵךְ

שִׁיזְכְּרוּ אֶת הַלְמוּד, כְּמוֹ שְׁאָמְרוּ בְּגִמְרָא (בְּהוֹרֵיֹת דָּף יג עמוד ב) 'הָאוֹכֵל פֶּת פְּחָמִים וְכָל שֶׁכֵּן פְּחָמִים עֲצָמָם מוֹעִיל לְזִכְרוֹן'.

כִּמָּה בַּחוּרִים נִמְאָס לָהֶם וְהַחֲלִיטוּ לְדַבֵּר עִם רֹאשׁ הַיְשִׁיבָה הָרַב זוֹנְנֶפֶלְד עַל זֶה.

הָרַב הִרְגִיעַ אוֹתָם וְאָמַר לָהֶם שֶׁבִּשְׂבַת הַקְּרוּבָה הוּא יֵאָכֵל סְעוּדַת שְׂבַת בִּיְשִׁיבָה, וַיְדַבֵּר עִם הַמְּבַשְׁלֵת.

בִּשְׂבַת בְּבִקְרַב בַּפֵּעַם הָרֵאשׁוֹנָה הָרַב מִגִּיעַ לְאָכֵל עִם כָּל הַבַּחוּרִים, כָּלֵם מִפְּנִים לוֹ אֶת הַדֶּרֶךְ, הָרַב עוֹשֶׂה קְדוּשָׁה, נוֹטֵל יָדַיִם וְטוֹעֵם מֵהַלְחָמֵיֹת שֶׁהַמְּבַשְׁלֵת עֲשֶׂתָּהּ, לְאַחַר מִכּוֹן מֵהַחֲמִין, וּלְבִסוּף הַגִּישׁוֹ אֶת 'הַקְּנוֹחַ' - עוֹגָה שְׁחֹרָה וּשְׂרוּפָה שְׂאִי אֶפְשָׁר לְחַתוֹךְ אוֹתָהּ בְּכָלֵל.

הָרַב בְּעִזְרַת כִּמָּה מֵהַתְּלַמִּידִים 'שְׁבֵר' חֲתִיכָה קִטְנָה מֵהַעוֹגָה, וּמִיָּד בִּקֵּשׁ לְקַרְא לְמְבַשְׁלֵת.

הַמְּבַשְׁלֵת מִגִּיעָה כְּלָה מְרַגֶּשֶׁת לְהַפְגִּישׁ עִם גְּדוֹל הַדוֹר הַצָּדִיק וְהַקְּדוּשׁ הָרַב זוֹנְנֶפֶלְד, וְהָרַב מֵתְחִיל לְשַׁבַּח אוֹתָהּ, "אֶכְלֵתִי מֵהַלְחָמֵיֹת שְׁעֲשִׂיתִי, הֵן מִמֶּשׁ "כְּצַפְיִחִית בְּדַבְּשׁ" (שְׁמוֹת טז, לא), מִיְחָדוֹת בְּמִינּוֹ, אֵיזָה 'עוֹגָה שְׂבַת' עֲשִׂיתִי לִי מִמֶּשׁ תּוֹדָה רַבָּה". הַמְּבַשְׁלֵת מֵתְרַגֶּשֶׁת, וְהָרַב מִמְּשִׁיךְ: "וְהַחֲמִין, מִמֶּשׁ מוֹזְכִיר לִי אֶת בֵּית אַבָּא, אֵיזָה טְעָמִים מִיְחָדִים, הַכֹּל בְּמִדָּה מְדִיקָת "וְטַעְמוֹ כְּטַעַם לְשֹׁד הַשָּׁמּוֹן" (בְּמִדְבָר יא, ח), תּוֹדָה רַבָּה עַל הַמְּאָכְלִים הַנִּפְלְאִים שְׂאִין כְּמוֹהֶם בְּעוֹלָם". הַמְּבַשְׁלֵת הָאֶלְמָנָה שֶׁמְחַתָּה מְרַקֵּיעָה שְׁחָקִים, וְרַבִּי יוֹסֵף חַיִּים מִמְּשִׁיךְ: "כִּמָּה אֶת טוֹרַחַת לְמַעַן הַתְּלַמִּידִים, כִּמָּה אֲנִיחָנוּ מֵעֲרִיכִים אֶת כָּל הַהִשְׁתַּדְּלוֹת שְׁלֶךְ,

פְּרִשְׁת מִסְעֵי

איזו מסירות נפש, אני מבין שאחרי שטרחת כל כך היית ציפה ושכחת את העוגה בתנור, אבל מי מתיחס לזה, עם לחמניות כאלו טעימות מי צריך עוגות?

בתם כל סדרת המחמאות והשבחים הרב ברך ברכת המזון והלך לביתו. מאתה שבת זכו' הבחורים לעוגה אמיתית, וטעימה לא שרופה ולא שחורה, אלא עוגה הראויה לברכה ולענג שבת.

חכם או ליץ?

בדרך זו דרשו את הפסוק "אל תוכח ליץ פן ישנאך הוכח לחכם ויאהבך" (משלי ט, ח). אם תבוא ותגיד לאדם 'אתה ליץ ורשע' הוא לא ישמע לך, אבל אם תאמר לו 'אתה חכם, זה לא מתאים לך, אין לך גב חזק? אתה לא יכול לשמר על הצלם אלקים שבה? כל תאוה קטנה מרסקת אותה? את לא יכולה לשמר את הפה שלך מלדבר לשון הרע? אפלו כלב אפשר לאלף אותו, את לא יכולה? את הרבה יותר חכמה', זו הדרך של "הוכח לחכם ויאהבך" (פרוש רב סעדיה גאון על התורה פרשת קדושים על הפסוק הוכח תוכיח את עמיתך עמוד נב).

אלו הייתי חי פעם

ונראה לבאר באור נוסף מה שהצריך להזכיר כאן שהם יצאו ממצרים. שהרבה פעמים מתגנבת מחשבה לאדם 'אם אני הייתי בחטא העגל לא הייתי חוטא', או 'אם הייתי בתקופת קרח לא הייתי מצטרף לעדת קרח או לעדת המתאוננים' (במדבר יא, א), האדם מחזיק את עצמו יותר גדול מדור המדבר.

דור המדבר הנה הדור היחיד שכלו זכה לראות 'מראות אלקים' - 'ראתה שפחה על הים מה שלא ראה יחזקאל בן בוזי'

מַאִין בָּאֵת? וּלְאֵן אֶתָּה הוֹלֵךְ

(מְכִילְתָא דְרַבִּי יִשְׁמַעְאֵל בְּשֵׁלַח - מִסְכְּתָא דְשִׁירָה פְּרָשָׁה ג דְּבוּר הַמִּתְחִיל "זֶה אֵלֶי", וּמִרְאוֹת יְחֻזְקָאֵל וּנְבוּאוֹתָיו הֵם מִרְאוֹת נְבוּאִים נוֹרְאִים, שְׁאֵפְלוּ בְּזִמְן הַתְּלֻמוּד מִי שֶׁלֹּא הָיָה רֹאוי לְלַמֵּד אוֹתָם מִיַּד מֵת (עֵינִי חֲגִיגָה דָּף יג עֲמוּד א), וּבְדוֹר שְׁלֵנוּ עַד כְּמָה אֲנַחְנוּ רְחוּקִים מִלְּרְאוֹת אֲפֵלוּ צֶל צֵלוּ שֶׁל מִרְאוֹת אֱלֹקִים, הַמְקַסִּימוּם שֶׁל מִרְאוֹת אֱלֹקִים שְׁמַצוּי הַיּוֹם, זֶה לְרְאוֹת צְדִיק שֶׁלֹּא חוּטֵא שְׁיִישׁ עָלָיו 'צֵלִם אֱלֹקִים'. וְהֶאָדָם עִם כָּל 'הַמִּרְאוֹת הַנִּגְעִים' שֶׁלוּ, חוֹשֵׁב שֶׁהוּא יוֹתֵר מְדוֹר הַמְדַבֵּר שֶׁזָּכוּ לְ'מִרְאוֹת אֱלֹקִים'. וְלִכֵּן אֵין לָנוּ הַשְּׂגָה בְּחֻטָּא שֶׁל הַקְּדָמוֹנִים, וְאִם רִאשׁוֹנִים כְּמִלְאָכִים אֲנַחְנוּ כְּחַמּוֹרִים, וְאֲפֵלוּ לֹא כְּחַמּוֹרִים שֶׁל הַתְּנָאִים שֶׁהֵיוּ יוֹדְעִים לְזֵהוּת אִם הַתְּבוּאָה מְעַשֶּׂת אוֹ לֹא (עֵינִי שִׁבְת דָּף קיב עֲמוּד ב).

וּמְכַל מְקוּם צְרִיךְ לְהַבִּין אֵיךְ בְּאֵמֶת עִם יִשְׂרָאֵל חֻטְאוֹ, וּכְמוֹ שְׁאוּמֵר הַכְּתוּב "וַיִּנְסוּ אוֹתִי זֶה עָשָׂר פְּעָמִים וְלֹא שָׁמְעוּ בְּקוֹלִי" (בְּמִדְבָּר יד, כב)?

וְהַבְּאוּר בְּזֶה - שֶׁהַכֵּל תְּלוּי בְּנִקְדַת הַמוֹצָא הַרִאשׁוֹנִית שֶׁל הָאָדָם.

וּנְסִבִיר...

שְׁקִיּוֹת מִים עַל הָרֵאשׁ

אֶחָד הַמְּלָכִים הַמְּפָרְסָמִים בְּתַבֵּל הִגִּיעַ לְבַקֵּר אֶת נְתִינָיו. בְּאֶזֶר הַבְּקוֹר הִיָּתָה קְבוּצָה שֶׁל יְלָדִים מְפָרְעִים שֶׁהִחְלִיטוּ לַעֲשׂוֹת 'מִשְׁהוּ מִצְחִיק' לְכַבוֹד קְבֻלַּת הַפְּנִים שֶׁל הַמֶּלֶךְ. תַּכְנֵנוּ וְעֲשׂוּ...

בַּיּוֹם הַמֵּיָעֵד הֵם עָלוּ לְעַמֻּדַת תְּצַפִּית גְּבוּהָה, מְלֵאוּ שְׁקִיּוֹת בְּמִים וּחְפוּ לְרְאוֹת אֶת הַמֶּלֶךְ. בְּרַגַע שֶׁהֵם רָאוּ אֶת הַכְּתָר הַמְּלָכוּתִי,

פְּרִשְׁת מִסְעִי

בְּבַת אַחַת זָרְקוּ עֲשָׂרוֹת שְׁקִיּוֹת שֶׁל מַיִם עַל רֹאשׁ הַמֶּלֶךְ, הֵם צָחֲקוּ, אָבָל לֹא לְהִרְבֵּה זְמַן...

כַּמָּה דְּקוֹת אַחֲרֵי זֶה, פָּשַׁט הַגְּדוּד הַמְּלָכוּתִי עַל הָאָזוּר וְעָצַר אֶת כָּל הַיְלָדִים. בְּבִרְוֵר זָרִיזוּ הֵם גָּלוּ אֶת שְׁנֵי רֵאשֵׁי הַחֲבוּרָה שֶׁתְּכַנְּנוּ אֶת הַכֹּל, וְהֵם נִלְקְחוּ לְמִשְׁפָּט אֲצֵל הַמֶּלֶךְ בְּעֶצְמוֹ.

נִכְנַס 'מְנַהֵיג הַיְלָדִים' הָרֵאשׁוֹן, הַמֶּלֶךְ מְבַרֵר אֶת שְׁמוֹ וּמְשַׁפָּחֵתוֹ, בּוֹדֵק בְּטַפְסִים הַמְּלָכוּתִיִּים, וְאַחֲרֵי דְּקוֹת מְסֹפֵר גּוֹעֵר בּוֹ, וְשׁוֹלַח אוֹתוֹ לְבֵיתוֹ.

לְאַחַר מִכֵּן 'מְנַהֵיג הַיְלָדִים' הַשְּׁנִי עוֹלָה לְדוּכֵן הַנְּאֻשָּׁמִים, הַמֶּלֶךְ מְבַרֵר אֶת שְׁמוֹ וּמְשַׁפָּחֵתוֹ, בּוֹדֵק בְּטַפְסִים הַמְּלָכוּתִיִּים, וְחוֹרֵץ אֶת דֵּינוֹ: "עֲשֹׂר מְלָקוֹת, קֶנֶס כֶּסֶפִּי, וְהַתְּנַצְלוֹת פּוּמְבֵית לְפָנַי כָּל אֲנָשֵׁי הָעִיר".

הַיְלָד הַמְּבַהֵל מְנַסֵּה לְגַמְגֵּם: "לֵלֶל...מְמַמְ...הֵהה רָרר...קֶקֶ אַאַא...נַנ...יִי?"

וְהַמֶּלֶךְ הַסְּבִיר: "הַסְּבָה שֶׁרַק אַתָּה נִעְנֵשׁ מִכֵּיוֵן שֶׁאַתָּה מְגִיעַ מִמִּשְׁפָּחָה טוֹבָה, שֶׁכָּלֶם חֲכָמִים כָּלֶם אֶהוּבִים כָּלֶם צְדִיקִים, אִיךָ אַתָּה יֵצֵאת כְּזֶה חֲצוּף וּמְפָרֵעַ, הֲרִי הִיָּה לְךָ מְמִי לְלַמֵּד, וְאֵלּוּ הַחֲבֵר שֶׁלְךָ מְגִיעַ מִמִּשְׁפָּחָה שֶׁכָּלֶם עֲבָרִינִים פּוֹרְעֵי חֻק, חֲצִי מִשְׁפָּחָה בְּכֹלָא, וְהַחֲצִי הַשְּׁנִי בְּדֶרֶךְ לְשֵׁם, אָבָא שְׁלוֹ רֹאשׁ אֲרָגוֹן פֶּשַׁע, הַמְּתַנֶּה לְיוֹם הַלְּדֹת הָאֲחֵרוֹן שְׁלוֹ הִיָּה כְּלִי נִשְׁק, מֶה כְּבָר יָכוֹל לְצֵאת מִמֶּנּוּ "כִּי מִשְׁרֵשׁ נִחַשׁ יֵצֵא צִפְעַ" (יִשְׁעִיָּה יד, כט), צְרִיךְ לְהוֹדוֹת לוֹ שֶׁהוּא זָרַק עָלַי רַק שְׁקִית מַיִם וְלֹא רִמּוֹן הֶלֶם..."

מֵאֵין בָּאתָ? וּלְאֵן אַתָּה הוֹלֵךְ

נִקְדַת הַמוֹצָא

לְכָל אֶחָד בְּחַיָּיו יִשְׁנֶה נִקְדַת מוֹצָא רִאשׁוֹנִית שְׁעַל פִּיהָ הוּא נִדוֹן.

וּנְקִדַת הַמוֹצָא הָרִאשׁוֹנִית שֶׁל עַם יִשְׂרָאֵל הִיְתָה מְאֵתִים וְעֶשְׂרֵי שָׁנוֹת שְׁעֵבוֹד תַּחַת הָעַם הַכִּי רָע וּפְרוֹץ - 'מִצְרַיִם'. "וַיִּרְעוּ אֹתָנוּ הַמִּצְרַיִם" (דְּבָרִים כו, ו), שְׁעָשׂוּ אֹתָנוּ רָעִים (עֵין בְּכָלִי יִקָּר שְׁמוֹת פָּרָק א פְּסוּק ט), "וַיִּתְעַרְבוּ בְּגוֹיִם וַיִּלְמְדוּ מִעֲשֵׂיהֶם" (תְּהִלִּים קו, לה), וְעַם יִשְׂרָאֵל הִגִּיעַ לְאַרְבָּעִים וְתֵשְׁעָה שְׁעָרֵי טְמָאָה (זֶהָר חֲדָשׁ דָּף נב עמוד א) וְרָגַע לִפְנֵי שְׁנֹכְנָסוֹ לְשַׁעַר הַחַמְשִׁים נִצְלוּ וַיִּצְאוּ בְּמַהֲרֹת מִמִּצְרַיִם (עֵין בְּסֵפֶר חוּמַת אֲנָה פְּרִשְׁת שְׁמוֹת אוֹת יא), וְלִכְן כְּשֶׁהִתּוֹרָה מְזַכֵּרָה אֶת כָּל הַמַּסְעוֹת שֶׁבְּחֻלְקָם נִרְמְזִים הַנְּסִיּוֹנוֹת שְׁנֹסוּ אֶת הַשָּׁם, הִיא מְזַכֵּרָה קֶדֶם כָּל "אֵלֶּה מַסְעֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יִצְאוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם" - לְהַזְכִּירָנוּ מֵהֵיכָן בָּאוּ וּמֵה הִיְתָה נִקְדַת הַמוֹצָא שְׁלָהֶם.

אֵל תִּסְתַּכַּל אַחֲוָרָה

וּבְדֶרֶךְ פְּלֵאִית לְמְרוֹת נִקְדַת הַמוֹצָא הִגְרוּעָה בְּיֹתֵר שֶׁהִיְתָה יְכוּלָה לְהִיּוֹת, עָלוּ עִם יִשְׂרָאֵל וְהִתְעַלּוּ בְּמִשְׁפַּח אַרְבָּעִים וְתֵשְׁעָה יוֹם מִמ"ט שְׁעָרֵי טְמָאָה לִמ"ט שְׁעָרֵי קִדְשָׁה (עֵין בְּסֵפֶר עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל לְהַמְגִיד מִקוֹז'נִיץ סֵפֶר וַיִּקְרָא דְרָשָׁה לְפָסֶח דְּבוּר הַמִּתְחִיל אֲכָן בְּלִיל), וְזָכוּ לְהִגִּיעַ לְמִתֵּן תּוֹרָה, וְלִרְאוֹת מְרִאוֹת אֱלֹקִים. וְעוֹד לִפְנֵי כֵן כְּבָר כְּשִׁיִּצְאוּ מִמִּצְרַיִם בְּקִרְיַעַת יָם סוּף זָכוּ לְמְרִאוֹת שְׁכָאֵלֶה. וְהִנְקִדָה הַזֹּאת עוֹרֵר לֵב כָּל אָדָם: לֹא מִשְׁנֶה מֵהֵיכָן בָּאתָ, אֵלֶּה הָעֵקֶר - לְאֵן אַתָּה הוֹלֵךְ? מֵה הַשְּׂאִיפוֹת שְׁלָדָה? לְאֵן אַתָּה רוֹצֵה לְזֻכוֹת לְהִגִּיעַ בְּרוּחַנִיּוֹת? הָאָדָם יַעֲשֶׂה אֶת הַמַּאֲמָצִים הַגְּדוֹלִים שְׁלוֹ - וַיִּזְכֶּה.

פְּרִשְׁת מִסְעִי

”אֶקְרָא לַאלֹהִים עֲלִיּוֹן, לֹאֵל גֹּמֵר עָלַי” (תהלים נו, ג), אֵתָה תַעֲשֶׂה אֶת כָּל מָה שְׂאֵתָה יְכוּל לְזָכוֹת לְעֲלִיָּה בְּרוּחָנִיּוֹת, וְהַשֵּׁם יִגְמֹר בְּעֶדְךָ (עֵינֵי תהלים קלח, ח) וְיִסִּיעַ לְךָ לְעֲלוֹת וּלְהִתְעַלּוֹת.

מַעֲבָרִין - לְדִין

וּבְאַמַּת אֲנִי מְכִיר בְּעֲלֵי תְשׁוּבָה, שְׁנִקְדַּת הַפְּתִיחָה שְׁלֵהֶם הִיְתָה גְרוּעָה בְּיוֹתֵר וּמֵאֲנָשֵׁי פֶשַׁע נִהְפְּכוּ לְמוֹרֵי הוֹרָאוֹת, דִּינָיִם וְתַלְמִידֵי חֲכָמִים גְּאוּנִים בְּתוֹרָה, שָׂרְבִים שׁוֹתִים בְּצִמָּא אֶת דְּבָרֵיהֶם. וְכָל זֶה מִכְּיוֹן שֶׁהֵם לֹא שָׁקְעוּ בְּעִבְרָם מֵאִין בָּאוּ, אֶלֶּא תָמִיד הָיוּ פְּנִיָּהֶם קִדְמָה אֶל הַיְכָל ה' (עֵינֵי יְחִזְקֵאל ח, טז), לְעֲלוֹת וּלְהִתְעַלּוֹת, וְחִפְץ ה' בְּיָדָם הַצְּלִיחַ!